

Danmarks Smørekспорт 1908—1909.

Af Professor B. Bøggild.

Ved sædvanlig Imødekommenhed fra Statistisk Bureaus Side er det blevet muligt i Aar, ligesom nu i en lang Aarrække, allerede i November at udarbejde en Oversigt til Tidsskriftet over Indførselen og Udførselen af Smør. — Tallene gælde Tidsrummet fra Begyndelsen af Oktober 1908 til Slutningen af September 1909, idet Materialet foreligger kvartalsvis, og for at muliggøre Sammenligningen og give et Overblik over Udviklingen ere i de efterfølgende Tabeller de nyeste Tal sammenstillede med de tilsvarende Tal fra de nærmest foregaaende Aar.

Danmarks Smørindførsel, der i 1901—02 androg 49.2 Mill. Pd., og som derefter var nedadgaaende, indtil den i 1907—08 kun var 31.2 Mill. Pd., er i 1908—09, som Tabel I viser, ikke gaaet yderligere ned, men beløber sig til næsten 32 Mill. Pd., og mærkeligt nok er det Smørmængden fra Sverige, der i Aar er stegen. — Der kom lidt over 12 Mill. Pd. Smør fra Sverige, der uden Tvivl næsten alt atter er udført, og heraf er ca. $\frac{1}{2}$ Mill. Pd. transitteret over Frederikshavn til England og ca. $\frac{1}{4}$ Mill. Pd. er transitteret via Gedser til Tyskland.

Tilførselen fra Rusland og Finland var nedadgaaende i 1907—08 og har atter været nedadgaaende i 1908—09.

Mængden af finsk Smør, der i det sidste Aar er kommen til Kjøbenhavn, har kun været 413,000 Pd. — I Tabel II ses, at Nedgangen i Tilførselen fra Rusland skyldes alene Oktober Kvartal, men samme Tabel viser ogsaa, at Tilførselen af russisk Smør i Sommer har været 4—5 Mill. Pd. mindre, end hvad den var for 2—3 Aar siden. — Som det senere skal paavises, er Forbruget af udenlandsk Smør her i Danmark, der for faa Aar siden androg 12—14 Mill. Pd. aarlig, gaaet ned til i 1908—09 kun at være ca. 4.4 Mill. Pd., og at saaledes Forbruget af udenlandsk Smør her i Kjøbenhavn har været stærkt aftagende i de sidste tre Aar, siden Loven om Handel med samt Ind- og Udførsel af Landbrugsprodukter traadte i Kraft den 1. Oktober 1906, tør maaske antages at have været en medvirkende Aarsag til Nedgangen i Tilførselen af russisk Smør.

Tabel I.
Smørindførselen til Danmark
i Pund.

Fra	$\frac{1}{10}$ 1904— $\frac{30}{9}$ 1905	$\frac{1}{10}$ 1905— $\frac{30}{9}$ 1906	$\frac{1}{10}$ 1906— $\frac{30}{9}$ 1907	$\frac{1}{10}$ 1907— $\frac{30}{9}$ 1908	$\frac{1}{10}$ 1908— $\frac{30}{9}$ 1909
Sverige	16,712,305	13,203,583	9,616,947	9,834,600	12,078,500
Rusland(Finland)	22,024,063	23,174,227	25,467,756	31,039,700	19,555,700
Tyskland	277,596	191,112	159,993	77,200	232,500
Amerika	49,386	152,000	19,009	25,000	»
England	111,691	135,243	96,988	40,200	82,900
Andre Lande . . .	18,369	205,064	87,687	175,300	23,400
Ialt	39,193,410	37,061,229	35,448,380	31,192,000	31,973,000

Endnu skal det bemærkes, at Tallene i Tabel I synes at vise, at der i Aar er indført mere tysk Smør end i de nærmest foregaaende Aar. Dette er dog næppe rigtigt; thi Bureauet oplyser, at det anførte Smør ikke

er fra Slesvig og Holsten, men for en Del er polsk og galizisk Smør. — Fra Amerika har der slet ikke været nogen Tilførsel, og hvad der angives som indført fra England, er for største Delen returneret dansk Smør. — Hvad der angives som hidrørende fra andre Lande, er indført til en stor Mængde forskellige Toldsteder og maa antages for en Del at være kommen som Postførselsender til de udenlandske Roearbejdere fra deres Hjemstavn i Galizien og andetsteds.

Tabel II.
Indførselen af Smør fra Rusland til Danmark
i Millioner Pund.

	Oktober Kvartal	Januar Kvartal	April Kvartal	Juli Kvartal	Hele Aaret
1903—1904	4.3	4.3	6.8	9.6	25.3
1904—1905	5.2	2.9	5.7	8.2	22.0
1905—1906	4.3	3.7	7.0	8.2	23.2
1906—1907	5.8	3.1	7.4	9.2	25.4
1907—1908	6.7	2.5	5.4	6.4	21.0
1908—1909	4.6	2.9	5.6	6.5	19.6

Smørudførselen ses i Tabel III at være stegen med $7\frac{1}{2}$ Mill. Pd.; og i Tabel IV ses, at Stigningen i Overskudsudførselen, der beløber sig til 6.7 Mill. Pd., ikke alene skyldes Oktober og Januar Kvartaler med de gode Foderbeholdninger fra 1908, men ogsaa Juli Kvartal. Og denne store Overskudsudførsel af Smør i Juli, August og September Maaneder maa straks betegnes som et Vidnesbyrd om, at Sommeren 1909 har givet en stor Smørproduktion.

Tabel III viser, at Eksporten til England andrager 186.7 Mill. Pd., hvilket er ca. 90 pCt. af den samlede Smørudførsel. Udførselen til England er i Aar stegen 2.7 Mill. Pd., og i Tabel V ses, at denne Stigning særlig

Tabel III.

Smørdførselen fra Danmark i Pund.

Til	$\frac{1}{10}$ 1905— $\frac{30}{9}$ 1906	$\frac{1}{10}$ 1906— $\frac{30}{9}$ 1907	$\frac{1}{10}$ 1907— $\frac{30}{9}$ 1908	$\frac{1}{10}$ 1908— $\frac{30}{9}$ 1909
England	168,146,090	177,862,800	183,962,700	186,701,800
Tyskland	12,411,165	16,781,400	15,361,800	20,567,800
Sverige	351,594	730,300	456,100	148,600
Norge	338,667	588,200	381,700	168,000
Holland	17,900	20,100	29,400	87,700
Belgien	76,511	71,800	77,100	63,300
Frankrig	180	1,400	1,500	»
Amerika	6,300	33,100	93,000	5,400
Østasien	161,200	96,700	81,000	52,200
Vestindien . .	220,500	265,000	204,900	114,900
Andre Lande	110,256	122,900	196,800	439,300
Ialt	181,840,363	196,573,700	200,846,000	208,349,000

Tabel IV.

Danmarks Overskuds-Udførsel af Smør i Mill. Pund.

	Oktober Kvartal	Januar Kvartal	April Kvartal	Juli Kvartal	Hele Aaret
1899—1900	25.3	30.8	30.8	22 1	109.0
1900—1901	27.0	29.2	34.0	28.7	118.9
1901—1902	30.1	35.2	32.7	28.3	126.3
1902—1903	28.7	40.8	43.0	36.7	149.2
1903—1904	35.2	40.0	43.9	32.8	151.9
1904—1905	35.1	41.7	42.9	31.2	150.9
1905—1906	32.6	39.1	40.0	33.1	144.8
1906—1907	34.8	43.6	45.4	37.3	161.1
1907—1908	38.3	43.5	48.1	39.8	169.7
1908—1909	42.5	44.1	47.8	42.0	176.4

skyldes større Udskibning over Esbjerg og Aalborg. — Fra Kjøbenhavn er Eksporten til England i Aar kun 69.5 Mill. Pd., hvoraf 17.7 Mill. Pd. er udenlandsk Smør og altsaa kun 51.8 Mill. Pd. dansk Smør, medens der fra Esbjerg til England er eksporteret 72.9 Mill. Pd. dansk Smør og kun 0.1 Mill. Pd. udenlandsk Smør.

Esbjerg bliver Aar for Aar i forøget Grad den vigtigste Eksporthavn for det danske Smør, ligesom den længe har været det for det danske Flæsk. — Af de øvrige Eksporthavne er det nu Odense, Aarhus og Aalborg, der fortrinsvis have Betydning for Smørudførselen til England. Eksporten fra de andre Havne andrager tilsammen kun 6.3 Mill. Pd. dansk Smør samt ca. $\frac{1}{2}$ Mill. Pd. svensk Smør, omladet i Frederikshavn.

Tabel V.
Danmarks Udførsel af Smør til England
i Millioner Pund.

Fra	1904—05	1905—06	1906—07	1907—08	1908—09
Kjøbenhavn	72.74	71.50	72.39	73.03	69.51
Esbjerg	54.55	56.95	63.76	69.38	73.00
Odense	14.55	14.89	14.86	14.36	14.20
Aarhus	14.91	11.99	11.59	10.82	11.29
Randers	0.51	0.38	0.18	0.31	0.34
Aalborg	4.24	6.26	8.72	9.59	11.86
Frederikshavn	2.45	2.13	2.24	2.16	2.07
Svendborg	1.60	1.63	1.61	1.61	1.57
Nakskov	3.52	2.32	2.40	2.71	2.86
Nykøbing F.	0.08	0.10	0.11	»	»
Ialt	169.15	168.15	177.86	183.97	186.70

Om Tallene i Tabel III maa det iøvrigt bemærkes, at der angives at være gaaet $20\frac{1}{2}$ Mill. Pd. til Tysk-

land, hvilket er betydeligt mere, end hvad Tilfældet har været de tre foregaaende Aar.*) Men af disse 20^{1/2} Mill. Pd. vare de 7^{1/2} Mill. Pd. udenlandsk Smør, uden Tvivl mest russisk, og af de øvrige ca. 13 Mill. Pd. var der 3.4 Mill. Pd. hermetisk pakket Smør, som gik til Hamborg, hvorhos der i det som dansk Smør til Tyskland opførte Kvantum skjuler sig en Del dansk Smør, der er gaaet til Wien og maaske andre Byer i Østrig og Ungarn. — Ved tilfældigt Besøg i to store Mælkerier i Wien i Juni Maaned saa jeg danske Drittelstaver, hvoriblandt mange med Lurmærke, blive benyttede som Optændingsbrænde under Dampkedlerne, og begge Steder fortalte man, at der i Foraarsmaanederne var bleven indført dansk Smør direkte fra danske Importører, til Supplering af Mælkeriernes egen Produktion for deres Kunders Forsyning; men om Størrelsen af denne Eksport af dansk Smør til Østrig giver den danske Statistik ingen Oplysning.

Endvidere kan det oplyses, at af det i Tabel III som udført til Sverige angivne Kvantum vare de 71,000 Pd. bornholmsk Smør, som i Januar Kvartal udskibedes fra Rønne til Sverige (vistnok for at gaa som Transitgods til Kjøbenhavn), og 65,000 Pd. var udenlandsk Smør, som eksporteredes fra Kjøbenhavn til Sverige. — Til Norge eksporteredes 55,000 Pd. udenlandsk Smør, og i de 439,000 Pd. til »Andre Lande« skjuler sig 374,000 Pd. udenlandsk Smør, der er gaaet fra Kjøbenhavn til Rusland.

Hvad der i Tabel III angives at være gaaet til Vestindien, Østasien og Amerika er hermetisk pakket Smør, ligesom ogsaa Størstedelen af hvad der er eksporteret til Belgien og Holland. — En samlet Oversigt over Udførselen af Smør i Daaser faas iøvrigt af Tabel VI, der viser, at den hele Eksport af denne Vare andrager 4.38 Mill. Pd., og at Eksporten til England er aftagende.

*) I 1904—05 var Eksporten til Tyskland næsten 20 Mill. Pd.

Tabel VI.
Udførselen af Smør i Daaser
 i Millioner Pund.

Til	1904—05	1905—06	1906—07	1907—08	1908—09
England	1.13	1.05	0.95	0.85	0.59
Tyskland	2.59	2.90	3.58	2.81	3.40
Andre Lande . . .	0.59	0.49	0.47	0.54	0.39
Ialt . . .	4.31	4.44	5.00	4.20	4.38

Tabel VII giver en Oversigt over Nationaliteten af den udførte Smørmængde. — Først maa det bemærkes, at af de udførte 208.3 Mill. Pd. vare de 180.7 Mill. Pd., altsaa ca. 87 pCt., af dansk Tilvirkning; og dernæst viser denne Tabel, at der af udenlandsk Smør er blevet udført 27.6 Mill. Pd., og da hele Indførselen i Henhold til Tabel I var 31.97, kan der her i Landet af udenlandsk Smør kun være forbrugt 4.37 Mill. Pd.

Tabel VII.
Udførsel af dansk og udenlandsk Smør
 i Millioner Pund.

	Dansk Smør	Udenlandsk Smør			Ialt
		Toldberigtiget	Omladet	Til-sammen	
1904—1905	161.4	25.2	3.5	28.7	190.1
1905—1906	156.6	20.5	4.7	25.2	181.8
1906—1907	168.7	23.9	4.0	27.9	196.6
1907—1908	175.4	22.4	3.1	25.5	200.9
1908—1909	180.7	24.0	3.6	27.6	208.3

Foruden Smørret er der imidlertid ogsaa i 1908—09, ligesom i de nærmest foregaaende Aar, blevet udført en Del Mælk og Fløde til Tyskland. — I Tabel VIII ses, at i Sammenligning med 1907—08 har der været Stigning i Eksporten af Fløde, men lidt Nedgang i Eksporten af Mælk. — Omregnes Værdien af Fløden og Mælken til Smør ved ligesom sidste Aar at regne henholdsvis 3 Pd. Fløde og 26 Pd. Mælk lig 1 Pd. Smør, svarer Fløden til 6.02 og Mælken til 0.96 Pd., altsaa tilsammen næsten 7 Mill. Pd. Smør, medens det tilsvarende Tal for 1907—08 var $5\frac{1}{2}$ Mill. Pd.

Tabel VIII.

Danmarks Udførsel af Fløde og Mælk til Tyskland
i danske Pund.

Kvartal	Fløde		Mælk	
	$\frac{1}{10}$ 1907— $\frac{30}{9}$ 1908	$\frac{1}{10}$ 1908— $\frac{30}{9}$ 1909	$\frac{1}{10}$ 1907— $\frac{30}{9}$ 1908	$\frac{1}{10}$ 1908— $\frac{30}{9}$ 1909
Oktober	3,087,100	3,341,900	7,864,200	6,313,700
Januar	3,158,900	3,807,500	6,179,600	6,271,900
April	3,896,200	5,569,900	6,476,100	7,054,600
Juli	3,414,938	5,330,000	5,603,700	4,930,000
Ialt	13,557,138	18,049,300	26,123,600	24,570,200

Medregnes den til den eksporterede Mælk og Fløde svarende Smørmængde, og tages Tallene i Tabel III og Tabel I i Betragtning, finder man, at der i 1908—09 er eksporteret $208.4 + 7 = 215.4$ Mill. Pd. Smør, medens der har været indført 32 Mill. Pd., og den samlede Overskudsudførsel bliver altsaa 183.4 Mill. Pd., medens det tilsvarende Tal for 1907—08 var 175.2 Mill. Pd.

Landbrugsaaet 1908—09 viser saaledes i Sammenligning med 1907—08 en Stigning i den samlede Overskudsudførsel af Smør af 8.2 Mill. Pd., netop samme Stigning, som der var fra 1906—07 til 1907—08. Og

dette maa betegnes som en meget anselig Stigning, naar der ses hen til, at disse to Aar, 1907—09, følge efter 1906—07 med dets meget store Stigning i Overskudsudførselen (se Tabel IV). Tidligere har det jo nemlig hyppigst ganske naturligt været som efter 1898 og 1903, at efter et Aar med særlig stærk Stigning i Overskudsudførselen er der fulgt Aar uden Stigning; men efter 1907 følger altsaa endog to Aar, hvert med en Stigning af 8.2 Mill. Pd.; og Resultatet af den hele Betragtning maa blive, at den samlede Overskudsudførsel af Smør i 1908—09 har været endog særdeles anselig.

Samtidig med at Overskudsudførselen af Smør er stegen, er jo imidlertid ogsaa Forbruget af Margarine yderligere tiltaget. — I Tabel IX, hvor Tallene gælde for Finansaaret, ses, at Forbruget, der indtil for tre Aar siden var ca. 53 Mill. Pd. aarlig, nu er steget til 61.8 Mill. Pd., og at der i det sidste Aar har været en Stigning af ca. 1 Mill. Pd. — Men i Sammenhæng hermed maa det jo iøvrigt erindres, at ogsaa Befolkningen og det samlede Forbrug af Fødevarer her i Landet er i stadig Tiltagende.

Tabel IX.
Danmarks Forbrug af Margarine
i Millioner Pund.

	18 ⁹⁸ / ₉₉ — 19 ⁰² / ₀₃ gsntl.	19 ⁰³ / ₀₄ — 19 ⁰⁷ / ₀₈ gsntl.	1905 —06	1906 —07	1907 —08	1908 —09
Produktion af Margarine	35.09	47.77	47.93	51.25	54.22	58.06
Overskudsindførsel	5.35	5.23	5.37	6.60	6.57	3.70
Forbrug . . .	40.44	53.00	53.30	57.85	60.79	61.76

Om Smørprisen skal der dernæst henvises til Tabel X. — Efter den ualmindelig høje Smørpris i 1907—08 er der jo fulgt en noget lavere Pris i 1908—09. Tabellen viser, at Nedgangen er lidt over 5 Øre pr. Pd.; men Prisen maa dog betegnes som meget god, idet de fleste Mælkerier have faaet lidt over Noteringen, altsaa ca. 98 Øre pr. Pd., og i de sidste 20 Aar har for de fleste Mælkeriers Vedkommende temmelig sikkert kun 4 Aar bragt en bedre Smørpris, nemlig 1891—92, 1892—93 samt 1905—06 og 1907—08.

Tabel X.
Maanedlig Gennemsnit af Smørpriser.
Øre pr. Pd.

	Mejeristatistikens Smørpris		Kjøbenhavns Notering		
	1904—05	1905—06	1906—07	1907—08	1908—09
November	97.08	104.58	104.25	105.50	105.25
December	97.75	103.76	103.00	105.50	95.20
Januar	93.36	104.82	100.00	107.20	96.00
Februar	93.69	98.71	96.75	117.50	98.00
Marts	94.86	100.25	95.00	101.75	97.00
April	89.07	94.56	88.00	93.20	90.80
Maj	84.38	91.06	87.60	93.50	94.00
Juni	87.84	95.65	90.75	95.50	92.50
Juli	95.85	97.35	93.75	101.60	95.40
August	102.81	102.20	95.40	102.75	97.25
September	104.16	107.62	97.00	101.75	102.60
Oktober	104.17	105.19	106.00	108.00	109.75
Gennemsn. f. Aaret	95.45	100.40	96.52	102.79	97.67

Prisen begyndte i November med 108, men blev straks nedadgaaende og holdt sig derefter ret jævn indtil Slutningen af Marts. I April gik Noteringen ned, først til 92 og senere til 90, men allerede første Uge i

Maj steg den. Den gik vel igen lidt ned i Juni, men derefter steg den i Juli og steg atter i Slutningen af August. Den højeste Pris blev 112 Øre, som noteredes 3. Uge i Oktober, og Aaret sluttede, ligesom det begyndte, med 108.

Skal det til Slutning forsøges at karakterisere Aaret, — at give en Bedømmelse af Aarets Godhed eller Midelmaadighed, — maa det jo erindres, at saavel Mælke-mængde som Mælkeforbrug til 1 Pd. Smør og Smørrets Salgspris samt Driftsudgifternes Størrelse har Betydning for Aarets økonomiske Udbytte. — Det kan være vanskeligt at afveje disse Faktorer nogenlunde rigtig imod hinanden, og det saa meget mere i Aar, som der jo allerede er kommen Meddelelser frem om, at Mælke-mængden ved nogle Mælkerier har været nedadgaaende, samtidig med at Smørpriserne have været dalende. — Statistiken viser jo imidlertid, at for Landet i sin Helhed har Overskudsudførselen været stigende, og fra mange Mælkerier har der lydt almindelig Tilfredshed.

Saaledes var Tilfældet nu i Oktober ved Afslutningen af det 25. Aars Regnskab paa Gislev Andelsmælkeri, som blev højtideligholdt ved en festlig Sammenkomst af alle Andelshaverne og deres Hustruer, og som et lignende Eksempel kan der henvises til omstaaende Uddrag af Regnskaberne fra et andet fynsk Mælkeri, som Formanden velvillig har tilstillet mig sammen med det 30. Septbr. afsluttede Aarsregnskab. — Mælkeriet har i nogle Aar trængt til Ombygning. Nu er det udvidet og forsynet med nye Maskiner. Det har 171 Andelshavere, af hvilke kun to med tilsammen 4 Køer ere tilkomne i de sidste to Aar. Der laves ikke Ost, og Skummetmælk og Kærnemælk leveres tilbage til 3 Øre Kanden. Sødælken afregnes efter Faktor 3.

De i Tabel XI sammenstillede Uddrag af Regnskaberne for de forløbne 20 Aar belyse, hvorledes For-

Tabel XI.
Uddrag af Regnskaberne for 20 Aar paa et fynsk
Andelsmælkeri. 1889—1909.

Aar	Indvejet Sodmælk	Mælk til 1 Pd. Smør	Solgt Smør	Pris pr. Pd. Smør	Aarlig Omsætning	Drifts- udgifter ialt pr. 1000 Pd. Mælk	Netto-Ind- tægt pr. Kd.
	Pd.	Pd.	Pd.	Øre	Kr.	Øre	Øre
1889—90	2416832	27.6	87360	93.6	95861	430	14.15
1890—91	2725069	27.6	98645	97.5	112968	473	14.69
1891—92	2498566	27.7	90102	101.9	107599	451	15.42
1892—93	2695935	27.7	97372	99.4	114055	425	15.22
1893—94	2838828	27.2	103681	91.2	112736	429	14.17
1894—95	2987823	27.1	110110	85.5	113166	476	13.25
1895—96	3168951	27.2	116236	90.8	125075	381	14.27
1896—97	3422547	27.8	122579	90.1	132892	380	14.00
1897—98	3600802	27.2	132186	86.4	137284	364	13.80
1898—99	3842753	26.8	142992	94.4	158918	360	15.10
1899—00	4131313	26.8	153796	96.0	174446	395	15.31
1900—01	4066002	26.7	149851	97.2	172960	393	15.44
1901—02	4389309	27.0	161930	96.0	183143	371	15.20
1902—03	4732101	27.0	174548	93.5	191928	361	14.78
1903—04	5129806	27.1	188515	92.0	204914	332	14.73
1904—05	5181819	26.9	191604	94.7	212676	317	15.15
1905—06	5062154	26.5	189535	99.1	225415	333	16.48
1906—07	5105168	26.4	192135	96.4	221016	340	15.96
1907—08	5317459	26.4	199440	103.0	239805	353	16.62
1908—09	5796127	25.2	227826	97.9	266692	336	17.06

holdene have udviklet sig, og Tallene for det sidste Aar vise ved Sammenligning med Tallene for de foregaaende 19 Aar, at Aaret 1908—09 for dette Mælkeris Vedkommende har givet en stor Mælkemængde, en forholdsvis endnu større Smørmængde og en efter Omstændighederne særdeles høj Nettoindtægt pr. Kande Mælk.